

ÖZEL SİRKÜLER



AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

(27 Haziran 2024)

GİRİŞ

24 Mayıs-27 Haziran 2024 tarihleri arasında meydana gelen ekonomik gelişmeleri ele aldığımız bültende, bu dönemde açıklanan makroekonomik göstergelerle birlikte öncü göstergeler olarak adlandırılan veriler tabloda geçmiş yıllarla/aylarla kıyaslamalı olarak verilmiş, büyüme, işsizlik, cari açık, enflasyon açısından uygulanan ekonomi politikalarıyla uyumlu ve olumlu yönde gerçekleşenler yeşil, olumsuz yönde gerçekleşenler ise kırmızı ile işaretlenmiş ve yorumlanmıştır.

A. DÖNEME İLİŞKİN EKONOMİK VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER						
	2021	2022	2023	2024/MART	2024/NİSAN	2024/MAYIS
GSYH (TÜİK)	808 milyar USD (%11,4)	906 milyar USD (%5,5)	1,1 trilyon USD (%4,5)	285,5 MİLYAR USD (%5,7)		
İşsizlik Oranı (MA) (TÜİK)	11,00%	10,30%	8,80%	8,60%	8,50%	
İstihdam Oranı (TÜİK)	46,80%	48,20%	48,90%	49,50%	49,50%	
Ödemeler Dengesi (Cari Açık) (TCMB)	7,3 milyar USD	49 milyar USD	45,1 milyar USD	31,2 milyar USD	31,4 milyar USD	
İhracat (Ticaret Bak.) kümülatif		254,2 milyar USD	255,8 milyar USD	63,6 milyar USD	82,8 milyar USD	106,9 milyar USD
İthalat (Ticaret Bak.) kümülatif		364,3 milyar USD	361,8 milyar USD	84,1 milyar USD	113,1 milyar USD	143,6 milyar USD
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (Ticaret Bak.)		69,80%	70,70%	75,70%	73,30%	74,40%
Türkiye Brüt Dış Borç Stoku ve GSMH'ya oranı (HMB)	437,5 milyar USD (%54,2)	459,2 milyar USD (%50,7)	499,8 milyar USD (% 44,7)	506,8 milyar USD (% 43,8)		
CDS	566,57	501,94	280,23	237,28	263,30	274,26
TÜFE (TÜİK)	36,08%	64,27%	64,77%	68,50%	69,80%	75,45%
ÜFE (TÜİK)	79,89%	97,72%	44,22%	51,47%	55,66	57,68%
Toplam Krediler (BDDK)	4,8 trilyon TL	7,5 trilyon TL	11,6 trilyon TL	12,8 trilyon TL	13,1 trilyon TL	13,6 trilyon TL

Toplam Mevduat (BDDK)			14,8 trilyon TL	15,4 trilyon TL	15,6 trilyon TL	14,9 trilyon TL
Kredi/Mevduat Oranı (BDDK)			75,20%	85,68%	86,16%	91,27%
TCMB Ticari Krediler Faizi	24,36%	14,02%	53,48%	66,29%	65,56%	65,88%
Bütçe Açığı ve gerçekleşme oranı ve değişim oranı (Bümko aylık bütçe bülteni)	192,2 milyar TL (gerçekleşen)	139 milyar TL (gerçekleşen)	1,3 trilyon TL (gerçekleşen)	513,4 milyar TL (%19,4)	691,3 milyar TL (% 26,1)	471,9 milyar TL (%17,8) (-%79)
Bütçe Açığının GSYH daki Payı (Bümko)	2,90%	1%	5,40%	(2024 bütçe hedefi) %6,4		

ÖNCÜ GÖSTERGELER						
Sanayi Üretim endeksi ve yıllık değişim oranı (TÜİK/tak.etk.ar.san.ür.end.)	116,6 (%13,1)	118,7 (%1,8)	121,4 (2,3)	110,8 (% 4,3)	100,3 (-%0,7)	
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (MA) (TCMB)	78,7	76,5	77,5	77,2	77,00	76,2
Tüketici Güven Endeksi (MA) (TÜİK)	68,9	75,6	77,4	79,4	80,50	78,3
Reel Kesim Güven Endeksi (imalat) (TÜİK)	110,1	101,6	103,4	103,5	103,50	100,5
Konut Satış Sayısı	1.491.856	1.485.622	1.225.926	105.394	75.569	110.588
İSO Türkiye İmalat PMI				50	49,30	48,4
Dünya Kompozit PMI			51	52,3	52,40	53,7

A. Olumlu Gelişmeler

- 2024 yılı ilk çeyrek büyümesi % 5,7 oranında, Mart ayındaki yerel seçimlerin etkisiyle, tüketim ağırlıklı gerçekleşmiştir. Dolayısıyla bu

durumun, enflasyonla mücadele programını geciktiren bir etkisi olmuştur.

2. Nisan ayı verilerinde işsizlik oranı ve istihdam oranında kayda değer bir değişiklik olmadığı görülmektedir.
3. Cari açığı iyileşme devam etmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranındaki iyileşme devam etmektedir.
4. Brüt dış borç stokunun GSMH'ya oranındaki geçmiş yıllara göre iyileşme sürmektedir.
5. CDS geçen aya göre bir miktar artmış olsa bile, geçen iki yıla göre önemli oranda düşük seyretmektedir.
6. ÜFE ve TÜFE beklentilere uygun olarak enyüksek seviyesine ulaşmıştır.
7. Toplam kredilerde bir miktar artış, toplam mevduatta, TCMB'nin yaptığı zorunlu karşılık düzenlemeleri nedeniyle düşüş gerçekleşmiştir. Buna paralel olarak kredi/mevduat oranı yükselmiştir.
8. Bütçe açığında geçmiş yılın aynı dönemine göre önemli oranda düşüş gerçekleşmiştir.
9. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının swap hariç net rezervi dört yıl sonra pozitif olmuştur.
10. İhracatçılarının döviz bozdurma zorunluluğu yüzde 40'tan yüzde 30'a indirilmiştir.
11. Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF) 28 Haziran 2024 itibariyle Türkiye'nin gri listeden çıkarıldığını duyurmuştur. Bu gelişmenin, Türkiye'nin itibarını uluslararası alanda artırması, yabancı yatırımları ve Avrupa ve ABD kurumlarıyla ilişkileri potansiyel olarak güçlendirmesi beklenmektedir.
12. Öte yandan Dünya kompozit PMI da artış eğilimindedir. AMB bu yıl birkaç kez faiz indirecektir.

B. Olumsuz Gelişmeler

1. Öncü göstergelerden sanayi üretim endeksi düşmüştür. Bu durum uygulanan dezenflasyon programının tüketim talebini kısma hedefi ile paraleldir. Dolayısıyla kapasite kullanım oranı da düşmüştür.
2. İSO İmalat PMI da düşüş eğilimindedir.
3. Tüketici ve reel kesim güven endeksi düşmüştür.

C. Deęerlendirme

Uygulanan ekonomi programının, parasal sıkılaşma yönünden olumlu yönde seyrettiği, talebin düştüğünü, kurun stabil bir seyir izlediğini, CDS'in yeterli olmasa bile düştüğünü, dışarıdan borçlanma maliyetlerinde düşüş beklenildiğini söylemek mümkündür. Ancak bu seviyelere çıkmış enflasyonu düşürmek disiplin isteyen uzun soluklu bir iştir. Bu konuda patinaj yapmadan kararlı bir şekilde devam etmek gerekir, aksi durumda enflasyonla yaşamaya alışmış bir ekonomi olma riskimiz halen mevcuttur.

Hazırlayan: Bülent ÇAKAR

Bu yayınıımız Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.ř. ortakları Yeminli Mali Müřavirler tarafından titizlikle hazırlanmaktadır. Amacımız mevzuat ve uygulamadaki değişiklikleri yorumlarımızla birlikte zamanında okuyucularımıza ulaştırmak ve genel anlamda yol gösterici olmaktır. Uygulamacıların açıklanan hususların kendi özel durumlarına uygulanması konusunda Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.ř. ile bağlantı kurmalarını tavsiye ederiz. Bu yayındaki bilgilere dayanılarak yapılan uygulamalar nedeniyle doğabilecek zararlardan Batı YMM A.ř. ortakları, çalışanları ve yazarları herhangi bir yükümlülük ve sorumluluk kabul etmemektedirler.